

Datum
2014-12-10
Handläggare
Qamer Chaudhry

Dnr
3551-2014
Direkt
010 – 6986087

Mottagare
Enligt sändlista

Remiss gällande Havs- och vattenmyndighetens föreskrift FIFS 2004:25; möjligheter till tillfälliga omfördelningar inom svenskt räkfiske

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter avseende det nu aktuella remitterade förslaget till föreskrifter och konsekvensutredning. Av remissen framkommer det att möjlighet till tillfällig omfördelning av fiskemöjligheter mellan svenska räkfiskare ska möjliggöras.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den **2 januari 2015**.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i wordformat. Vänligen ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Eventuella frågor under remisstiden kan ställas till Qamer Chaudhry på telefonnummer 010-698 60 87 eller via e-post, qamer.chaudhry@havochvatten.se.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Ingemar Berglund efter föredragning av utredaren Qamer Chaudhry.

Ingemar Berglund

Qamer Chaudhry

Bakgrund och syfte

Sedan år 2008 kan svenskt fiske efter räka endast ske med stöd av ett särskilt tillstånd. För närvarande innehar 61 fiskefartyg sådana räkstillstånd. Räkfiske bedrivs med trål vars minsta maskstorlek måste vara 35 mm eller större. Vid fiske innanför trålgränsen måste trålen vara utrustad med en artsorteringarist. För att få behålla sitt tillstånd måste en räkfiskare under perioden januari-november föregående år ha rapporterat en fångst på minst 1000 kg räka. Detta framgår av 8 kap. 1 § andra stycket i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet.

Fisket efter räka i Skagerrak/Kattegatt samt i Nordsjön, norsk ekonomisk zon, regleras genom ett system med fångstmängder per kalendermånad i enlighet med 14 kap. 6 a § i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område. Detta innebär att Havs- och vattenmyndigheten fastställer hur mycket räka som ett fartyg högst får landa per kalendermånad så att det inte landas mer räka än vad Sverige som nation har kvot till. Varje fartyg som har räkstillstånd delas in i en av ransonsklasserna A-E baserat på historisk infiskning under referensperioden 2005-2010. De räkfiskare som använt artsorteringarist i sin räktrål i en viss omfattning under referensperioden får en något högre tilldelning genom den så kallade ristbonusen.

Sveriges Fiskares Riksförbund har framfört önskemål om att det ska finnas en möjlighet för räkfiskare att slå ihop kvantiteterna i två ransonsklasser från två olika räkfartyg till ett, under en kalendermånad. Flertalet svenska räkfartyg, särskilt de större än 24 meter, befinner sig i en bekymmersam situation ekonomiskt. Utifrån ett lönsamhetsperspektiv har för många räkfiskare en för liten andel att fiska på vilket kan innebära incitament för utkast av småräka.

Möjligheten för tillfällig omfördelning av fiskemöjlighet mellan två räkfartyg innebär en möjlighet till större infiskning och kostnadsbesparing för räkfiskeföretagen. Detta bör även minska incitamentet till utkast av småräka.

Utifrån ett kontrollperspektiv leder denna möjlighet till att det blir färre antal aktiva räkfartyg för landningskontrollen och Kustbevakningen att kontrollera vilket innebär att kontrollinsatser kan ske effektivare gentemot en större andel räkfartyg, om den fortsätter vara oförändrad. Även ur en miljömässig synvinkel leder detta till en förbättring då den totala bränsleåtgången och utsläppen blir lägre då färre antal räkfartyg är ute och fiskar.

Tillfällig omfördelning av fiskemöjlighet

Förslaget utgår ifrån nuvarande system med fångstmängder per kalendermånad samt ristbonus. Det ska vara möjligt att tillfälligt omfördela hela den kvantitet som ett räkfartyg får landa under två kalendermånader till ett annat räkfartyg. Detta ska endast kunna ske för två kalendermånader i taget och under sex lika stora tidsperioder per kalenderår. De två första kalendermånaderna av året omfattar den första tidsperioden. Systemet med tillfälliga omfördelningar kommer förmodligen leda till ett effektivare nyttjande av den svenska kvoten. Därför kommer fångstmängderna per kalendermånad i ett första skede att sättas lägre nästkommande år än nuvarande.

För att handläggningen på Havs- och vattenmyndigheten praktiskt ska kunna utföras inom utsatt tid måste en ansökan om tillfällig omfördelning av fiskemöjlighet senast inkomma en kalendermånad före det datum en ny tvåmånadersperiod påbörjas.

Det ska enbart vara tillåtet att tillfälligt omfördela fiskemöjlighet ett "trappsteg" nedåt och samtliga uppåt inom ransonsklasserna A-E så att de största räkfartygen inte ska kunna "köpa upp" de mindre räkfartygens fiskemöjligheter. Ett räkfartyg som idag är placerat i ransonsklass C ska exempelvis därför endast kunna tillfälligt omfördela fiskemöjlighet från ett räkfartyg som är placerat i ransonsklass B, D eller E.

Ikraftträdande

Föreskriften förslås träda ikraft den 20 januari 2015.

Remissammanställning

Havs- och vattenmyndigheten skickade den 10 december 2014 ut en remiss med förslag om att ge möjlighet till tillfällig omfördelning av fiskemöjligheter mellan svenska räkfiskare. Remisstiden gick ut den 2 januari 2015 och samtliga remissinstanser har inkommit med svar förutom Svensk Fisk och KRAV. Därutöver har ett antal yttranden inkommit från fiskeföretag och andra intressenter.

Ett antal av remissinstanserna (Göteborgs Fiskeauktion, Jordbruksverket, Regelrådet och MSC) har inga synpunkter på förslaget eller tillstyrker det.

Fiskbranschens Riksförbund är mycket positiva till förslaget. De anser att detta bör öka möjligheten att få bättre tillgång till råräkor och att genomföra en miljöcertifiering av nordhavsräkor.

Även SFR och Länsstyrelsen i Västra Götalands län tillstyrker förslaget men anser emellertid att möjlighet till omfördelningar kan leda till ökat fiske efter andra arter.

SLU ser övergripande positivt på förslaget då regler tas bort som de anser är utkastdrivande. Räkfiskets totala miljöpåverkan (oönskad fångst, bränsle) ges förutsättningar att minska vilket är mycket positivt. SLU tycker dock att omfördelningsperioderna bör göras längre och att antalet fartyg som ett räkfartyg kan motta fiskemöjlighet från bör öka då detta leder till att de positiva åtgärderna som nämnts i förslaget ökar ännu mer.

WWF tillstyrker förslaget men ifrågasätter starkt att HaV inte ser ytterligare andra vägar till att minska incitament för utkast av småräka än genom detta förslag. De anser att kontrollen bör säkras upp genom vilken maskstorlek som ska få lov att användas samt att övervakning till havs ska ökas genom Kustbevakningen.

SKV avstyrker förslaget. De anser att då vi står inför ett arbete med systemfrågor inför en landningsskyldighet den 1 januari 2016 i Västerhavet, och arbetet utgår från de system som gäller idag, så skulle det vara mycket olyckligt och helt förödande om HaV ändrar förutsättningarna för räkfisket innan systemfrågorna är lösta. Vidare anser de att endast de som har spekulerat och köpt fler räkfartyg gynnas av detta förslag, övriga är förlorare. Historiskt sett har det även funnits en kraftig koncentrationsspärr inom räkfisket, och att frånga denna gamla princip är inte bra då det varit ett framgångsrikt sätt att fördela fisket och tillgodose marknaden. Att incitament för att kasta ut småräkor skulle minska är inte realistiskt då det kostar att hyra ransoner och för att då få ekonomi i det hela så behövs en större mängd landning av kokräka. För de som inte kan omfördela till sig fiskemöjligheter kan det istället leda till mer utkast då månadsransonen blir lägre än föregående år, trots att den svenska räkkvoten ökas med 15 %. Spekulationsfartygen, alltså de som redan idag är ägare till två räkfartyg, fiskar redan idag upp sin månadsranson på båda fartygen och infiskningen och fångst-sammansättningen kommer därför inte ändras i någon högre grad. Kontrollen kommer fortsatt ske mot lika många fartyg då fartyg som omfördelar kan komma att fiska efter andra arter istället. Likaså minskar inte bränsleförbrukningen nämnvärt då mest bränsle används vid själva fiskandet, vilket kommer vara oförändrat. Spekulationer kan aldrig användas för att motivera en ändring i ett system för att gynna en minoritet i ett fiske. SKV anser slutligen att förslaget saknar förankring i räkfisket och att man ska invänta det arbete som kommer att göras under 2015.

Hallandsfiskarnas PO avstyrker förslaget och anser att det ska dras tillbaka. De anser att detta förslag, som kommit från SFR i början, bekräftar att SFR enbart numera driver det storskaliga fiskets frågor. De anser att eftersom system-

frågor ska diskuteras under året så bör inte nuvarande lagstiftning ändras. Vidare medför åtgärderna väsentliga negativa effekter för andra fisken, i synnerhet fisket efter havskräfta. Fler aktörer kan väntas fiska efter havskräfta och konkurrera om kilowattddagar. Detta innebär att de aktörer som inte har ett räktilstånd får väsentliga nackdelar. Förslaget leder även till att gynna de storskaliga och de som genom eget agerande och spekulerande, genom att köpa fler fartyg, har bidragit till att undergräva den egna ekonomin.

Två enskilda fiskeföretag avstyrker också förslaget. De tycker att endast lönsamheten för de större fartygen förbättras i och med detta förslag. I politiska sammanhang anges ofta vikten av att bevara det kustnära fisket men detta förslag motverkar det. De anser att det främst är de små räkfartygen som drabbas av att månadsransonerna minskar för att motverka det bedömda ökande nyttjandet av kvoten. Det är även fel att gynna de företag som investerat felaktigt och straffa de övriga. Slutligen ifrågasätts även SFR:s förankring hos det mindre tonnaget inom räkfisket.

Sju räktilståndshavare har gemensamt inkommit med ett remissvar i vilket de anser att flera fartyg, oavsett ransonsklasstillhörighet, ska få slå samman sina månadsransoner på en månatlig basis i en samarbetspool. För att förhindra utslagning av mindre räkfartyg i Bohuslän kan de tänka sig att införa ett regionskrav, exempelvis fri sammanslagning inom GG-regionen. Vidare ska maximalt två räkfartyg, som båda ligger i ransonsklass E, kunna lägga ihop sina månadsransoner. Historiken ska sedan delas mellan både givande och mottagande fartyg. De vill även kunna möjliggöra att tillfälliga omfördelningar ska ske inom samtliga ransonsklasser. De anser även att ett tvåmånaders system inte är flexibelt då en tillståndshavare i praktiken måste veta hur fisket ska ske tre månader framåt i tiden och att ändring under den perioden inte kan äga rum på grund av väder, sjukdom etc.

Länsstyrelsen i Hallands län varken tillstyrker eller avstyrker förslaget utan efterlyser istället en ordentlig analys av hur övriga fisken kommer bli berörda av detta förslag, såsom kräftfisket.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna ändring

Bemyndigande

Med stöd av 2 kap. 7 § i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen föreskriver Havs- och vattenmyndigheten i fråga om Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område, att det ska införas två nya paragrafer, 14 kap. 6 b och 6 c §§ och en ny rubrik före dessa paragrafer.

Nya paragrafer i 14 kap. i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område

Tillfällig omfördelning av fiskemöjlighet mellan tillståndshavare

6 b § Efter godkännande av Havs- och vattenmyndigheten får de fångstmängder per kalendermånad som bestäms i 6 a § tillfälligt omfördelas mellan två svenska fiskefartyg för vilka finns tillstånd enligt 8 kap. 1 § i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet. En sådan omfördelning ska omfatta hela den fiskemöjlighet som det givande fiskefartyget har tillgång till under en eller flera av tvåmånadersperioderna januari-februari, mars-april, maj-juni, juli-augusti, september-oktober eller november-december.

Ansökan om omfördelning ska göras av det givande fartygets fiskelicensinnehavare på av Havs- och vattenmyndigheten fastställd blankett och inkomma till myndigheten senast en kalendermånad före det datum som en ny tvåmånadersperiod påbörjas.

6 c § De fiskelicensinnehavare som placerats i ransonsklass A och B får ta emot fiskemöjlighet från samtliga fiskelicensinnehavare. De fiskelicensinnehavare som placerats i ransonsklass C får ta emot fiskemöjlighet från de fiskelicensinnehavare som placerats i ransonsklass B, C, D och E. De fiskelicensinnehavare som placerats i ransonsklass D får ta emot fiskemöjlighet från de fiskelicensinnehavare som placerats i ransonsklass C, D och E. De fiskelicensinnehavare som placerats i ransonsklass E får ta emot fiskemöjlighet från de fiskelicensinnehavare som placerats i ransonsklass D och E.

Bilaga

- Konsekvensutredning
- Sändlista

Konsekvensutredning

1. Problembeskrivning, vad ska uppnås?

En del svenska räkfartyg, särskilt de större än 24 meter, befinner sig i en bekymmersam situation ekonomiskt. Utifrån ett lönsamhetsperspektiv har för många räkfiskare en för liten andel att fiska på vilket kan innebära incitament för utkast av småräka.

Möjligheten för tillfällig omfördelning av fiskemöjlighet mellan två räkfartyg innebär en möjlighet till större infiskning och kostnadsbesparing för räkfiskeföretagen. Det bör även leda till att minska incitamentet för utkast av småräka.

Utifrån ett kontrollperspektiv leder denna möjlighet till att det blir färre antal aktiva räkfartyg för landningskontrollen och Kustbevakningen att kontrollera vilket innebär att kontrollinsatser kan ske effektivare gentemot en större andel räkfartyg, om den fortsätter vara oförändrad. Även ur en miljömässig synvinkel leder detta till en förbättring då den totala bränsleåtgången och utsläppen blir lägre då färre antal räkfartyg är ute och fiskar.

2. En beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.

Möjligheten till eventuella tillfälliga omfördelningar inom räkfisket har det endast funnits möjlighet till sedan den 1 oktober 2014 i och med att en ändring skett i Förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, där detta möjliggjorts. För att förbättra lönsamheten för flertalet räkfartyg samtidigt som kontrollen förenklas och mindre utsläpp sker så ser inte Havs- och vattenmyndigheten att andra alternativa lösningar finns.

Om reglering inte kommer till stånd kommer det fortsatt vara en bekymmersam situation ekonomiskt för flertalet räkfiskare samt att incitamentet för att kasta ut småräka kvarstår.

3. Vilka berörs av regleringen?

De som främst berörs är fiskelicenshavare med räkstillstånd och deras besättning. De som idag har räkstillstånd uppgår till 61 tillståndshavare, uppgifter om hur många besättningsmän som finns på respektive fartyg saknas.

4. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen.

Berörda tillståndshavare kommer ha större möjlighet att styra sitt eget arbete. Om någon tillståndshavare av någon anledning under en viss period inte önskar nyttja sitt räkstillstånd så kan denne omfördela sin fiskemöjlighet till en annan räkfiskare. Mottagaren kommer att få tillgång till en högre månadsranson och kan på så sätt fiska mera och förbättra sin lönsamhet samtidigt som den givande parten troligtvis får någon form av ersättning.

Särskild hänsyn har tagits till de räkfartyg som är placerade i de lägre ransonsklasserna genom att de endast kan omfördela sin fiskemöjlighet till ett annat räkfartyg som är placerat i samma ransonsklass eller en ransonsklass högre. På detta sätt kan inte de största räkfartygen ”köpa upp” de mindre räkfartygens fiskemöjligheter vilket de mindre räkfartygen uttryckt en oro över.

Antalet ansökningar bedöms bli mellan 10-15 stycken per tvåmånadersperiod vilket leder till att arbetsbördan för Havs- och vattenmyndigheten kommer att öka. Även den administrativa bördan för tillståndshavarna kommer att öka då de kommer att behöva skicka in ansökan om tillfällig omfördelning till myndigheten. Tidsåtgången och kostnaderna för att skicka in själva ansökan bedöms dock vara försumbara. Förslaget bedöms inte medföra några större kostnader eller negativa konsekvenser i övrigt.

5. En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

6. En bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser.

Föreskrifterna föreslås träda ikraft i god tid innan tvåmånadersperioden mars-april under år 2015 påbörjas. Det kommer att finnas behov av att informera de berörda yrkesfiskarna om föreskriftsändringarna vilket bland annat kommer att ske genom att ett Fiskenytt kommer att skickas till samtliga fiskare efter att föreskriften träder ikraft samt att fiskets organisationer särskilt kommer att informeras om denna nya möjlighet.

Sändlista

- Sveriges Fiskares Riksförbund
- Hallandsfiskarnas Producentorganisation
- Sveriges Kustfiskarförening Väst
- Fiskbranschens Riksförbund
- Jordbruksverket
- Regelrådet
- Länsstyrelsen i Hallands län
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- SLU
- WWF
- Svensk Fisk
- Göteborgs Fiskauktion
- KRAV
- MSC